

Familj och utbildning

Sverker Eriksson

sverker.eriksson@ostragoinge.se

Tel: 044-775 61 32 | Mob: 0709-53 61 32

2018-08-02, Östra Göinge

Kvalitetsredovisning för musikskolan i Östra Göinge läsåret 2017 - 2018

Kvalitetsredovisning för musikskolan i Östra Göinge läsåret 2017 - 2018

Broby 2018-08-09

Sverker Eriksson

Enhetschef musikskolan

Inledning

Denna kvalitetsredovisning är den fjärde i sitt slag som görs för musikskolan. Musikskolan är en fristående enhet inom Familj och utbildning vid sidan av bl.a. förskolor och grundskolor. Fr.o.m. läsåret 2014/2015 omfattar förvaltningens rutin med årliga kvalitetsredovisningar även musikskolan. Musikskolans redovisning sammanställs läsårsvis under juni - augusti.

Fr.o.m. 2017/2018 gäller nya rutiner för kvalitetsredovisning inom hela kommunens förvaltning. De nya redovisningarna sammanställs av ledningen för Familj och utbildning med dessa, de befintliga kvalitetsredovisningarna enligt tidigare rutin, som underlag.

Musik- och kulturskolorna är en kommunal verksamhet nästan helt utan vare sig statlig styrning eller stöd¹. Det finns därför inga nationella krav på vad en kvalitetsredovisning ska omfatta. Jämförelser mot riksgenomsnitt görs endast avseende könsfördelning p.g.a. att den nationell statistik som förs av Kulturskolerådet är mycket begränsad.

Redovisningen bygger i huvudsak på objektiv statistik. En stor del av presenterad statistik är rent kvantitativ. Då nästan all musikskolans verksamhet är frivillig, finns ofta en naturlig koppling mellan kvantitet och brukarnas uppfattning om verksamhetens kvalitet.

Redovisningen fokuserar helt på arbetet med eleverna och resultatet av detta arbete. Det är inte en komplett redovisning av musikskolans verksamhet. Administrativa rutiner, information, marknadsföring, musikskolans tidning, ”GDPR-anpassning” etc. berörs ej.

En enkel brukarundersökning genomförts årligen sedan läsåret 2015/2016. Brukarna (i årskurs 3, 5 och 7) kontaktas via SMS och ges möjlighet att besvarat kort web-enkät direkt i mobiltelefonen. Undersökningen genomförs på så sätt att resultaten ska bli jämförbara över tid.

Nytt för läsåret 2017/2018 är att musikskolan sökte och fick ett statsbidrag om 175.000 kr för tillgänglighetsökande åtgärder. Noterbart är även att rekordmånga ansökningar till kommande läsår har inkommit under våren och sommaren 2018.

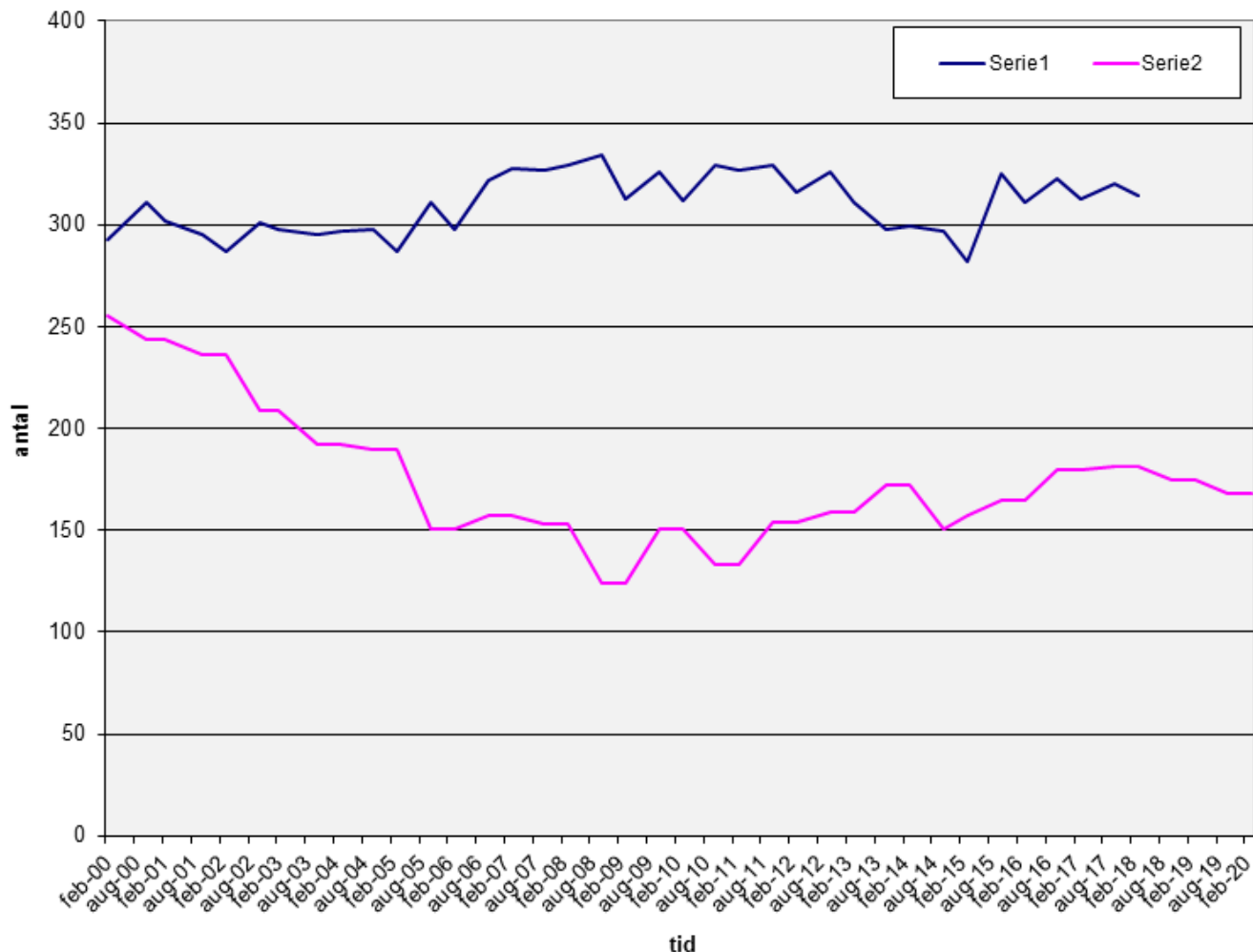
1. Fr.o.m. 2016 kan riktat stöd sökas från Statens Kulturråd. Fr.o.m. 2018-05-23 finns en ”Nationell strategi för en mer tillgänglig och jämlik kulturskola”, se: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/03/regeringen-presenterar-nationell-strategi-for-en-mer-tillganglig-och-jamlik-kulturskola/>

Innehållsförteckning

Elevutveckling i avgiftsbelagd verksamhet	4
Könsfördelningen i avgiftsbelagd verksamhet	6
Genomsnittlig studietid i avgiftsbelagd verksamhet	7
Utåtriktad verksamhet	8
Andel av elever som medverkat vid minst ett framträdande under läsåret	9
Brukarenkät om kvalité	10
Projekt inom grundskolans verksamhet	14
Statsbidragsfinansierad verksamhet	15
Måluppfyllelse	16

Elevutveckling i avgiftsbelagd verksamhet

Linjediagrammet nedan visar antal individer/elever i avgiftsbelagd verksamhet 2000 – 2018 (blå) jämfört med antal elever i grundskolans årskurs 3 aktuellt år (lila).

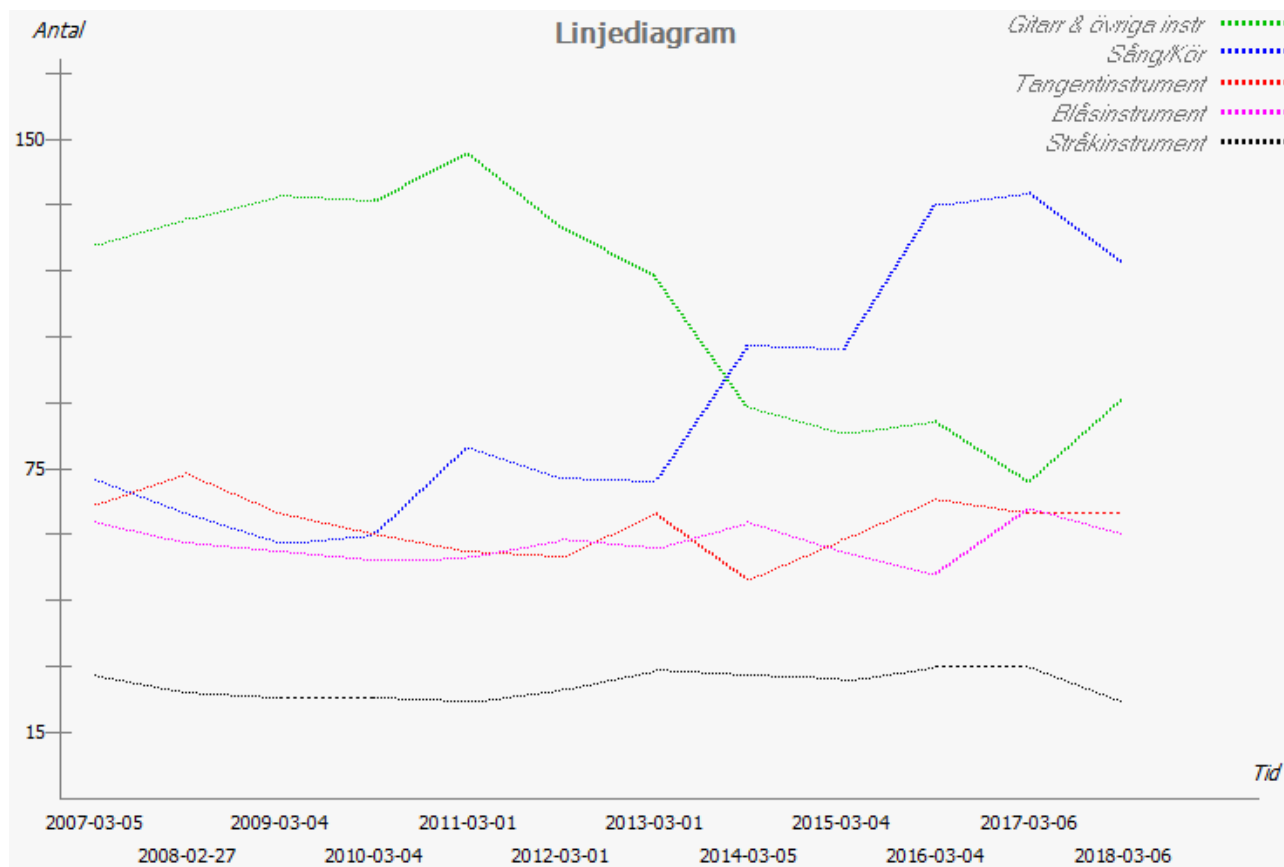
Elevantalet ökade läsåret 2015/2016 och har därefter varit nästan oförändrat under de två senaste läsåren. Elevantalet är normalt alltid något högre under höstterminerna. Detta ger linjediagrammet ett ”sågtandsutseende”.

Noterbart är det ökade elevunderlaget från 2011 (lila kurvan).

Musikskolan har klarat av att behålla en total volym på ca 300 elever under redovisad 18-årsperiod, trots att elevunderlaget minskat med nästan 35%, från ca. 250 till ca. 165 barn per årskurs. Detta är ett resultat som musikskolan är stolt över.

På följande sida visas elevutvecklingen fördelad per instrumentfamilj.

Linjediagrammet nedan visar antal individer/elever i avgiftsbelagd verksamhet 2007 - 2018 inom resp. ämnesområde (instrumentfamilj).

Intresset för de olika ämnena/instrumenten varierar över tiden. Sammanfattningsvis är antalet elever som spelar traditionella orkesterinstrument (stråk/blås) och piano relativt stabilt, medan antalet elever i sång/kör resp. gitarr varierat kraftigt över tiden.

Det finns ingen enkel förklaring till den stora variationen i antalet elever som spelar gitarr. Minskningen från 2011/2012 beror delvis på minskande årskullar i högstadiet och gymnasiet. Minskningen beror också på att musikskolan självmant slutade att erbjuda undervisning under ordinarie skoltid fr.o.m. årskurs 7 och därmed minskade tillgängligheten. Just gitarr är ett ämne som äldre ungdomar anmäler sig till.

Läsåret 2017/2018 har den negativa utvecklingen för gitarr vänt och antalet elever har ökat. Musikskolan har även haft gitarrelever i statsbidragsfinansierad avgiftsfri verksamhet under våren 2018. Dessa elever inkluderas inte i denna statistik där endast den ordinarie avgiftsbelagda verksamheten redovisas

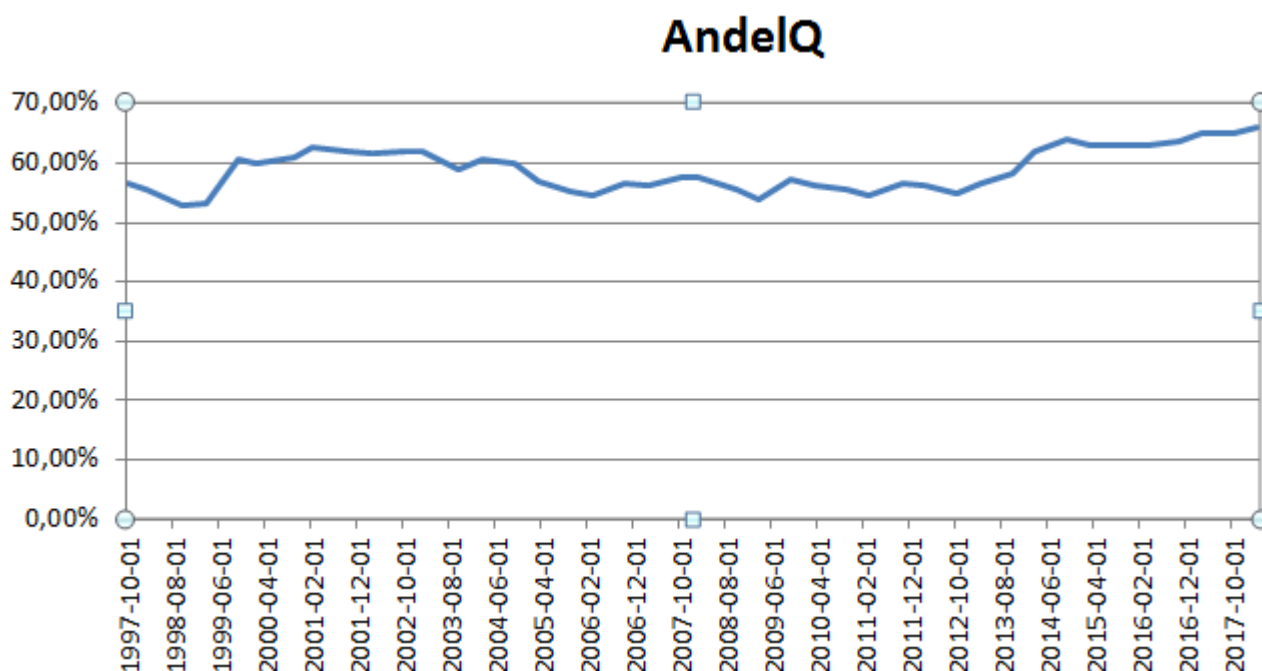
Som framgår senare i denna redovisning, är elevernas studietid i musikskolan i stort konstant över tiden. Variationerna i elevantalet beror i första hand på hur många som väljer att börja.

Ökningen avseende sång/kör beror på en lyckad satsning med sånggrupper under ”fritidstid” ute på grundskolorna.

Tillgängligheten, bra och praktiska tider, är en oerhört viktig kvalitetsfaktor för de flesta föräldrarna. Det långsiktiga arbetet med att säkerställa musikskolans tillgång till adekvata lokaler ute på skolorna är svårt men mycket viktigt.

Könsfördelningen i avgiftsbelagd verksamhet

Linjediagrammet nedan visar könsfördelningen i musikskolans avgiftsbelagda verksamhet 1997 - 2018.

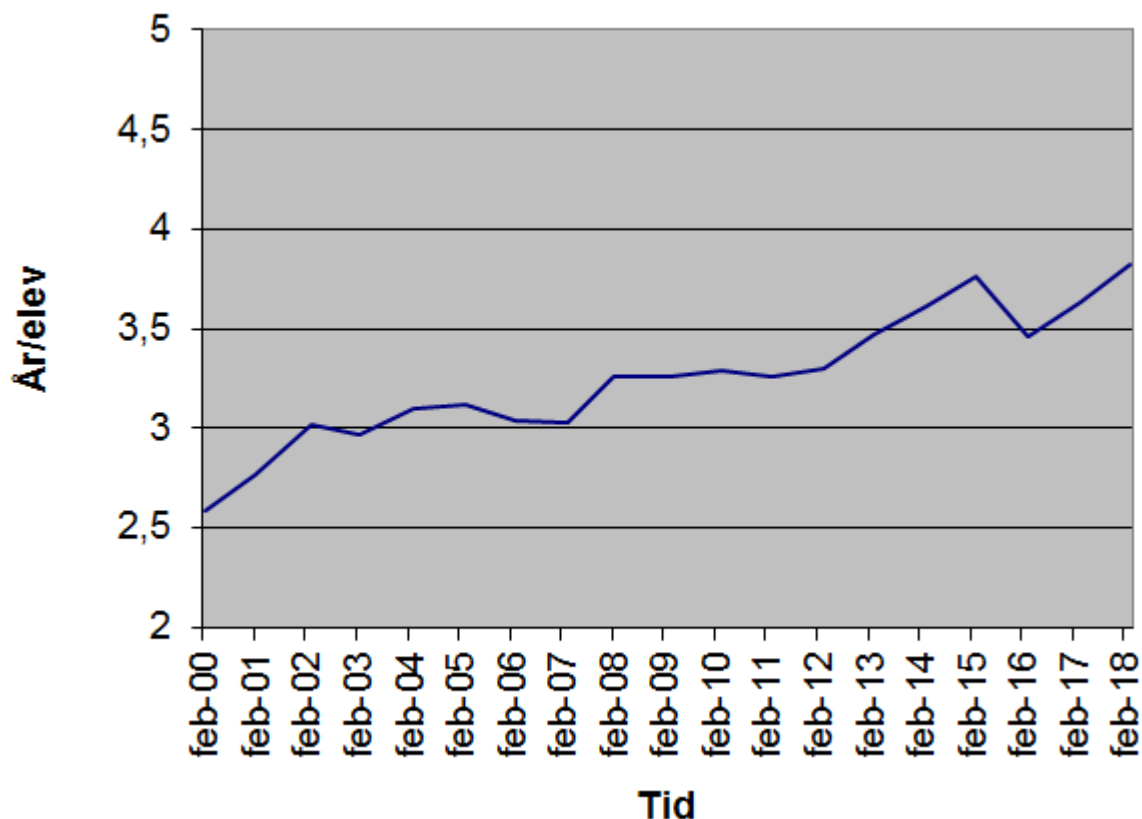
Andelen flickor är relativt konstant kring 60%. Andelen flickor i den frivillig musikundervisning i Östra Göinge ligger något över riksgenomsnittet² som 2016 var 59% (senare uppgifter saknas). Trenden är att andelen flickor ökar något.

Den ojämna könsfördelningen upplevs ännu inte som något problem. Inga aktiva åtgärder vidtas för att jämna ut könsfördelningen och det finns ingen politisk styrning i syfte att jämna ut könsfördelningen. Detta kommer troligen att förändras om den ojämlika könsfördelningen fortsätter att öka och närmar sig 70% flickor/kvinnor.

- Uppgift hämtad från Kulturskolerådet (f.d. SMoK, Sveriges Musik- och Kulturskoleråd), se länk: <http://www.kulturskoleradet.se/sv/verksamhet/statistik-om-kulturskolor>
Uppgifter för 2017 och 2018 saknas. Framöver kommer SKL att sköta den nationella statistiken avseende Musik- och kulturskolornas verksamhet.

Genomsnittlig studietid i avgiftsbelagd verksamhet

Linjediagrammen nedan visar den genomsnittliga studietiden för musikskolans elever i avgiftsbelagd verksamhet, kallad medelstudietid, 2000 - 2018.

Medelstudietiden är ett mått på hur länge brukarna stannar i verksamheten. I en frivillig verksamhet blir detta samtidigt ett mått på brukarnas värdering av verksamhetens kvalitet.

Nedgången föregående 2015 - 2016 hängde samman med det ökade elevantalet hösten 2015 (se tidigare statistik i denna redovisning). Det senaste två läsåren har medelstudietiden ökat något.

Musikskolan har sedan länge en vuxenkör i verksamheten med ett 15-tal damer. Dessa slutar i princip aldrig utan fortsätter år från år, varför medelstudietiden årligen ökar med ca 0,05 år/elev bara p.g.a. denna kör. Även om man kompenserar för denna effekt så sker en liten ökning.

Denna statistik visar sammanfattningsvis att brukarna faktiskt deltar något längre tid idag än för 10 eller 15 år sedan. Statistiken antyder en liten kvalitetsförbättring men det går inte att dra några långtgående slutsatser av detta.

Ökningen av medelstudietiden över en längre period, beror delvis på att barn idag påbörjar organiserade fritidsaktiviteter i lägre ålder. Idag börjar man spela fotboll, rida och spela instrument i 6 – 7-årsåldern. Trenden att organiserade fritidsaktiviteter påbörjas tidigare är oerhört stark. Om musikskolans ska ”vara med på banan”, måste verksamheten anpassas till yngre brukare/elever.

Utåtriktad verksamhet

Med utåtriktad verksamhet avses alla former av uppträdanden där musikskolans elever medverkar. Statistik från de tre föregående läsåren redovisas även.

	Offentliga arrangemang (konserter, musikcaféer etc.) i musikskolans egen regi	Arrangemang inom skolan inkl. förskolan (skolkonserter, projektredovisningar etc.)	Offentliga arrangemang i regi av föreningar, församlingar etc.	MusikRiket-konserter (samarbete med Musik i Syd) med musikskolemedverkan	Summa
Läsåret 2014/2015	12	34	25	2	73
Läsåret 2015/2016	18	37	21	4	80
Läsåret 2016/2017	16	54	13	4	87
Läsåret 2017/2018	23	52	17	3	95

Musikskolan är en grundstomme i Östra Göinges kulturella infrastruktur. Antalet arrangemang har ökat från år till år sedan denna statistik började samlas in.

Statistiken är rent kvantitativ. Den visar dock tydligt på vilka arenor musikskolan är aktiv. En stor del av den utåtriktade verksamheten bedrivs inom grundskolan och ute i samhället.

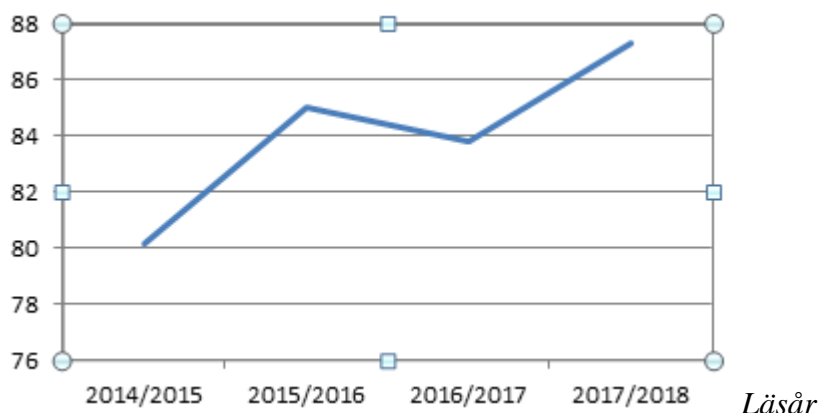
Musikskolan har inte haft som mål att öka antalet arrangemang. Ökningen är troligen delvis ett resultat av målet; att alla elever ska erbjudas att delta vid minst ett uppträdande per läsår.

Ökningen av antalet barnsånggrupper har också lett till fler arrangemang. Barnsånggrupperna har ofta många deltagare och ryms därför inte vid övriga framträdanden.

Andel av elever som medverkat vid minst ett framträdande under läsåret

Andel av elever* i avgiftsbelagd verksamhet som deltagit vid minst ett framträdande under läsåret 2017/2018: **87,3%**. Utvecklingen under de senaste fyra läsåren redovisas i linjediagrammet nedan.

Andel elever som medverkat vid minst ett framträdande under läsåret angivet i procent

Ett interna pedagogiska mål har varit; att alla elever ska ges möjlighet och uppmuntras till att framträda minst en gång per läsår. Alla elever vill inte framträda, några har börjat under innevarande termin etc. Ett värde på drygt 85% bör vara möjligt att uppnå.

Lsåret 2017/2018 uppnådde musikskolan det interna målet; drygt 85% (87,3%). Utfallet varierar fortfarande väl mycket mellan de olika pedagogernas elever. Det finns fortfarande ett litet utrymme för ytterligare förbättringar. 90% är möjligt att uppnå om andelen slagverks- och gitarrelever som medverkar vid uppträdanden ökar.

**Elev som deltar i helt olika verksamheter, t.ex. barnkör och ämnet fiol, hanteras som två elever i denna statistik. Elev som däremot deltar i verksamheter kopplade till varandra, t.ex. blåsorkester och ämnet klarinett, hanteras som en elev.*

Brükarenkät om kvalité

Fr.o.m. vårterminen 2016 genomförs en  rlig brukarenkät avseende verksamhetens kvalité ur ett helhetsperspektiv. Enkäten förmedlas till elever/v rtnadshavare via SMS och kan också enkelt besvaras direkt i mobiltelefonen utan inloggningar och kr ngel. Svaren är anonyma. Enkäten skickas till alla elever i årskurs 3, 5 och 7 (aktuellt  r) som deltar i musikskolans avgiftsbelagda verksamhet och där musikskolan har tillgång till ett SMS-nummer.

2018: 84 SMS (51  k 3, 23 åk 5 och 10  k 7) skickades 2018-04-09 kl 19:46. 30 svar inkom vilket ger en svarsandel på 36%.

2017: 64 SMS (38  k 3, 18 åk 5 och 8  k 7) skickades 2017-04-04 kl 14:42. 16 svar inkom vilket ger en svarsandel på 25%.

2016: 89 SMS (47  k 2, 28 åk 5 och 14  k 7) skickades 2016-04-11 kl 19:50. 32 svar inkom vilket ger en svarsandel på 36%.

Enkät, svensk variant från 2016 i ex. nedan. Det  r även möjlighet att svara på engelsk variant av enkäten. Samma enkät användes 2017 och 2018 men med aktuellt årtal för resp.  r.

Musikskoleenkät vt2016

Denna enkät med EN fråga skickas årligen via SMS till musikskolans elever i åk 3, 5 och 7. Ingen inloggning krävs. Enkätsvaren  r anonyma. In English <http://goo.gl/forms/ZfRqAD18M3>

*Obligatorisk

Hur bra  r musikskolan i  stra Göinge? *

Om du svarar som förälder; diskutera om möjligt frågan först med deltagande barn/ungdom.

1 2 3 4 5

Dålig Bra

Valfri kommentar:

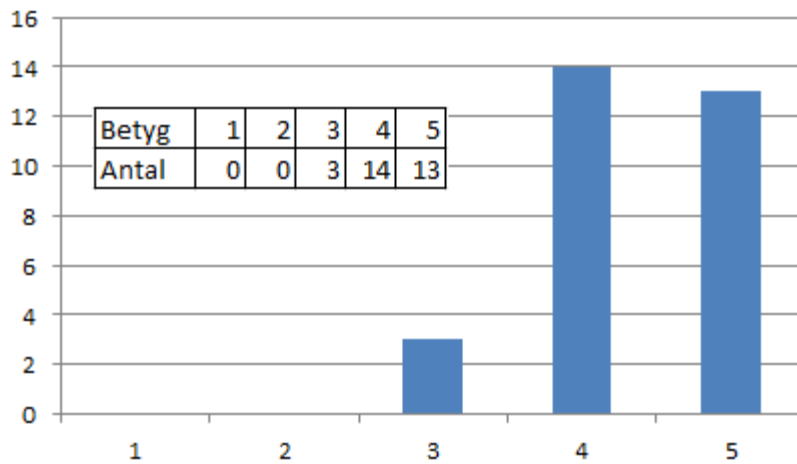
Lämna valfria kommentarer, förslag och synpunkter till Musikskolan (använd ej radbrytning):

Skicka

Skicka aldrig lösenord med Google Formulär

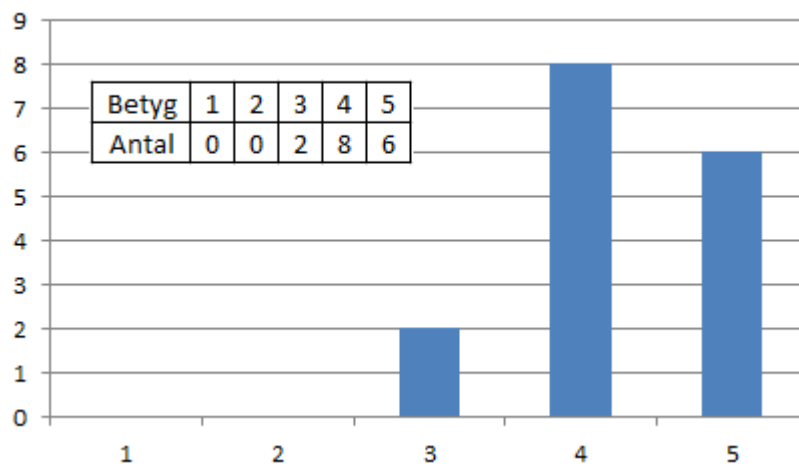
Resultat av enkäter 2016 – 2018 inkl. samtliga svar 2018.

Enkät svar 2018:

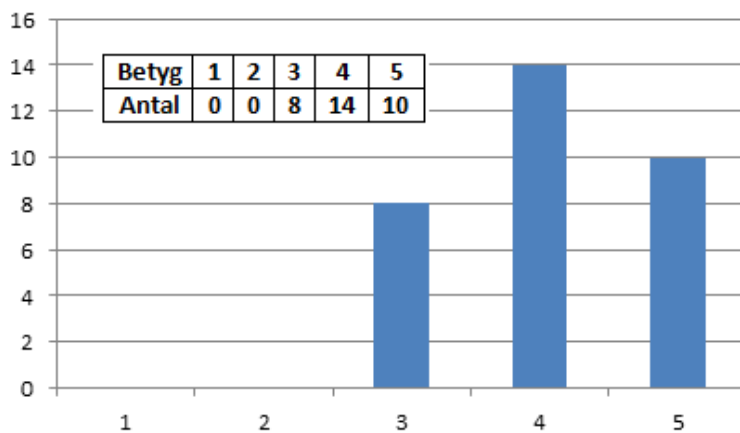

2018 inkom 30 svar varav ett via engelsk variant av enkät. *Samtliga 30 svar 2018 inkl. fritextkommentarer redovisas på följande sida.*

Enkät svar 2017:

Enkät svar 2016:

2018 inkom 30 svar varav ett via engelsk variant av enkät.

Svar 2018 (engelsk version av enkät) inkl. valfria kommentarer enl. nedan:

2018-04-09 20.28.59	5	
---------------------	---	--

Svar 2018 (svensk version av enkät) inkl. valfria kommentarer enl. nedan:

2018-04-09 19.46.06	5	
2018-04-09 19.46.56	5	
2018-04-09 19.47.30	4	Tycker mkt om musiklektionerna och läraren men tycker inte om att gå ifrån elevens val och missa det som vi gör där.
2018-04-09 19.56.40	5	Jag tycker att man ska få igenspelning om lektionen är på en lövdag.
2018-04-09 19.57.24	4	
2018-04-09 19.57.37	4	
2018-04-09 19.58.17	4	
2018-04-09 20.00.43	5	
2018-04-09 20.01.06	4	
2018-04-09 20.02.08	5	Trevliga och bra kommunikation.
2018-04-09 20.02.31	5	
2018-04-09 20.05.21	4	
2018-04-09 20.23.05	4	
2018-04-09 20.29.15	5	
2018-04-09 20.55.50	4	
2018-04-09 21.16.40	4	
2018-04-09 21.37.32	5	
2018-04-10 07.30.03	4	
2018-04-10 07.44.22	5	
2018-04-10 07.44.38	4	
2018-04-10 13.17.48	4	
2018-04-10 13.26.12	3	
2018-04-10 15.06.21	5	
2018-04-12 16.35.57	5	
2018-04-13 08.30.28	4	
2018-04-13 14.19.52	4	
2018-04-16 08.30.42	3	
2018-05-01 09.30.43	3	
2018-05-09 22.16.37	5	

Det går inte att dra några långtgående slutsatser av dessa enkätundersökningar.

Medelbetyget 2018 blev 4,33. En liten höjning jämfört med de två tidigare undersökningarna. Medelbetyget 2017 var 4,25 och 2016 4,06. Andelen som svarade på enkäten var 36% 2018 och 2016 resp. 25% 2017. Den lägre andelen svarande 2017 berodde trol. på att enkäten detta år skickades ut (via SMS) under eftermiddagstid. Kvällstid är bättre.

Den slutsats avseende kvalité man kan dra, är att brukarna i stort är nöjda med verksamheten.

Fritextkommentarerna (valfri i enkät) ger en bild av vad som är viktigt för brukarna. Om man även väger in fritextkommentarerna 2016 och 2017, framgår att praktiska och tillgängliga tider/platser, bra information och elevinflytande är viktigt för brukarna.

Enkätundersökningen kommer att genomföras årligen under april. Då SMS-utskicket går till elever i den avgiftsbelagda verksamheten årskurs 3 (grundskolan), 5 och 7, blir det inte samma personer som får enkäten varje år.

Projekt inom grundskolans verksamhet

Musikskolan genomför kontinuerligt projekt inom grundskolan i samarbete med grundskolan personal. Detta är alltså inte frivillig verksamhet utan verksamhet enligt läroplan som når alla elever i berörda skolor och klasser.

Musikskolan har inget uttalat mål att bedriva denna typ av verksamhet men den överensstämmer väl med inritningen³ enl. kommunens mål- och resultatplan 2015 - 2017.

”Kultur, skapande verksamhet och möten med levande kultur, är en omistlig del i det livslånga lärandet. Samverkan mellan bibliotek, kultur, skola och studieförbund är därför ett prioriterat område som bör stimuleras än mer. Genom samverkan kan barn, ungdomar och vuxnas egen kulturaktivitet ges utrymme, stärkas och uppmuntras. Målet är att genom en ökad samverkan mellan skolan och kulturlivet långsiktigt integrera kulturella och konstnärliga uttryck i skolans arbete, vilket bidrar till att nå kunskapsmålen i högre grad.”

Då musikskolan till största delen är skattefinansierad, kan det motiveras att viss verksamhet vänder sig till alla elever. Verksamheten är även en del i musikskolans marknadsföring.

Musikskolan har valt att inte försöka bedriva dessa projekt inom ramen för Skapande skola. Musikskolan bär fullt ut sina egna kostnader för dessa projekt.

Antal berörda elever läsåret 2017/2018: **530**

Projekt 2017/2018:

Stråk- och blåsklasser, åk 2 (3 klasser) Prästavångsskolan

FN-projekt, Mölleskolan åk F-5

Vänskapsprojekt, Västerskolan åk F-3

Projekt Fruksallad, Glimåkraskolan åk F-5

Antal berörda elever läsåret 2016/2017: **450**

Antal berörda elever läsåret 2015/2016: **480**

Antal berörda elever föregående läsår 2014/2015: **670**

3. se länk/URL:

<http://www.ostragoinge.se/wp-content/uploads/2013/01/mal-och-resultatplan-2015-2016-2017-kslu-ver2-ht.pdf>

Statsbidragsfinansierad verksamhet

Musikskolan erhöll 175.000 kr i statsbidrag (hanteras av Statens Kulturråd) för läsåret 2017/2018. Det övergripande målet för bidragen är att öka tillgängligheten. Musikskolan fick bidrag för att köpa in hyrinstrument (främst digitalpianon), genomföra kostnadsfri prova-på-verksamhet samt att beställa musikarrangemang till större musikprojekt.

Bidragen har använts under läsåret.

Ca. 10 digitalpianon har köpts in för att kunna erbjuda pianoundervisning till elever utan tillgång till eget instrument. Många nyanlända elever väljer piano trots att de saknar instrument. Även fler gitarrer och andra instrument har inhandlats. *Höstterminen 2016 hyrde musikskolan ut 112 instrument. Höstterminen 2017 hade detta ökat till 121 instrument.*

Prova-på-verksamhet har bedrivits både under skollov och kontinuerligt under läsåret, främst vårterminen 2018. Bäst har detta fungerat inom gymnasiets IM-program, där musikskolan kunnat erbjuda gitarr i grupp på plats (GUC) och direkt i anslutning till övrig undervisning. Erfarenheter från läsåret visar att prova-på-verksamhet måste vara aktivt uppsökande om den ska nå ut till ”nya” grupper.

Musikarrangemang till stort kör- och orkesterprojekt har beställts och levererats under läsåret 2017/2018. Projektet sträcker sig även över läsåret 2018/2019 med avslutande konsert i Snappaneshallen Knislinge, april 2019.

Måluppfyllelse

Utvärdering gentemot interna verksamhetsmål för Familj och utbildning samt gentemot Östra Göinge kommuns mål- och resultatplaner.

Musikskolans interna verksamhetsmål under läsåret har varit att öka elevernas eget musicerande, via t.ex. internetbaserat stöd/stimulans direkt i mobiltelefonen, eller på något helt annat sätt. Målet i sig är teknikneutralt. Exempelvis har notmaterial kompletterats med QR-koder som öppnar YouTube-klipp med tips om aktuell låt/övning. Detta interna mål kommer löpa över ytterligare ett läsår.

Genomfört under läsåret 2017/2018:

- Studiedagen september 2017 användes till att diskutera målet samt att prova på att skapa och publicera YouTube-klipp med tips till elever. T.ex. filmades en pianists händer rakt ovanifrån. Filmklippet publicerades på Internet via YouTube och Googles webpublicerings-redskap.
- Halva studiedagen i februari 2018 användes till att repetera tekniken kopplad till videoinspelning, YouTube-klipp, QR-koder och publicering via Internet.

Sammanfattningsvis har ungefär halva personalen kommit igång med att skapa och publicera egna övningstips som komplement till det traditionella undervisningsmaterialet. Osäkerheter kring tekniken är fortfarande ett hinder. Ingen organiserad utvärdering gentemot eleverna, hur de upplever det web-baserade stödet, har genomförts under läsåret 2016/2017. Utvärdering planeras till läsåret 2018/2019.

I *Reviderad Mål- och resultatplan 2015 samt 2016 – 1017*⁴ finns inga specifika mål för musikskolan. I kvalitetsredovisning 2014/2015 gjordes ett försök till utvärdering gentemot resultatplanens inriktningsmål för programområdet *Kultur och bibliotek*. Denna utvärdering är fortfarande aktuell, varför ingen ny utvärdering görs i denna redovisning.

I *Mål- och resultatplan 2017 – 1019*⁵ finns överhuvudtaget inga specifika mål för kultur. Under ”*Utmaningsområde Boende*” kan man dock läsa: ”*Goda förutsättningar för kultur- och fritidsaktiviteter är en annan viktig del av det goda boendet som kommunen kan bidra till.*”

Det är svårt att göra en utvärdering utifrån denna skrivning; i vilken utsträckning musikskolan bidrar till ”goda förutsättningar för kultur- och fritidsaktiviteter”. Musikskolan lägger dock ner ett stort arbete på att vara synlig och tillgänglig. Informationen via kommunens web är omfattande och delvis även på engelska. Anmälan kan göras direkt via kommunens web. En tidning ges ut terminsvis. Denna tidning inkluderas även i utskick till alla nyinflyttade. Stor vikt läggs vid snabb information till elever och föräldrar via SMS vid förändringar, inställda lektioner o. dyl. Undervisning erbjuds både efter och i viss utsträckning även under skoltid ute på kommunens alla grundskolor. Väntetiderna till att få börja spela/sjunga är oerhört korta jämfört med de flesta andra kommuner.

Det man också bör fråga sig är om kommunen erbjuder rätt verksamheter via musikskolan.

4. se länk/URL:

<http://www.ostragoinge.se/wp-content/uploads/2013/01/mal-och-resultatplan-2015-2016-2017-kslu-ver2-ht.pdf>

5. se länk/URL:

<https://www.ostragoinge.se/wp-content/uploads/2013/01/mal-och-resultatplan-2017-2019-utskriftsvanlig.pdf>

En majoritet av Sveriges alla musikskolor har omvandlats till s.k. kulturskolor. Skolor där ytterligare en eller flera konstformer erbjuds utöver musiken. Vanliga konstformer inom kulturskolorna är drama, dans, bildkonst och film.

Det man kan konstatera i denna fråga är att ett politiskt beslut självklart skulle krävas för en utökad verksamhet i Östra Göinge. En förutsättning för ett sådant beslut är troligen tydliga och starka önskemål från brukarna/medborgarna i Östra Göinge. F.n. framförs märkligt nog nästan aldrig önskemål om annan verksamhet än musik till musikskolan. Detta är självklart ingen garanti för att önskemålen inte finns.

Enligt *SCB:s medborgarundersökning – hösten 2017 Östra Göinge kommun*⁶ så är medborgarna i Östra Göinge i stort nöjda med kommunens utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. Det går inte att utläsa några tydliga medborgarönskemål för kultur via denna undersökning. Inga åtgärder i syfte att få ”nöjdare kunder” rekommenderas (av SCB) inom området kultur. Här rekommenderas ”bevarande” av det goda läget.

6. se länk/URL:

<https://www.ostragoinge.se/wp-content/uploads/2017/12/medborgarunders.-rapport-ostra-goinge-2017.pdf>